

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

III. ÚS 321/2021-14

Ústavný súd Slovenskej republiky v senáte zloženom z predsedu senátu Roberta Šorla a sudcov Petra Straku a Martina Vernarského (sudca spravodajca) v konaní podľa čl. 127 Ústavy Slovenskej republiky o ústavnej sťažnosti sťažovateľov [REDACTED], [REDACTED], [REDACTED], [REDACTED], [REDACTED], [REDACTED], zastúpených JUDr. Peter Strapáč, PhD., s. r. o., 17. novembra 3215, Čadca, proti uzneseniu Okresného súdu Žilina č. k. 17C/40/2018-210 z 12. februára 2021 takto

r o z h o d o l :

Ústavnú sťažnosť **o d m i e t a .**

O d ô v o d n e n i e :

I.

Ústavná sťažnosť sťažovateľov a skutkový stav veci

1. Sťažovatelia sa ústavnou sťažnosťou doručenou ústavnému súdu 3. marca 2021 domáhajú vyslovenia porušenia svojho práva na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“) uznesením všeobecného súdu označeným v záhlaví tohto uznesenia. Sťažovatelia navrhujú napadnuté uznesenie zrušiť a vec vrátiť súdu na ďalšie konanie. Uplatňujú si aj náhradu trov konania pred ústavným súdom. Sťažovatelia zároveň navrhujú odložiť vykonateľnosť napadnutého uznesenia do právoplatnosti meritórneho rozhodnutia ústavného súdu o ich ústavnej sťažnosti.

2. Z ústavnej sťažnosti, napadnutého uznesenia, ďalších príloh sťažnosti vyplýva nasledovný stav veci:

3. Sťažovatelia boli v právnom postavení žalovaných v spore vedenom na Okresnom súde Žilina (ďalej len „okresný súd“) o určenie vlastníckeho práva k nehnuteľnostiam – pozemkom. Rozsudkom okresného súdu č. k. 17C/40/2018-111 z 15. mája 2019 okresný súd určil, že žalobcovia v 1. až 6. rade sú podielovými spoluvlastníkmi sporných nehnuteľností. Zároveň žalobcom v 1. až 6. rade priznal voči sťažovateľom nárok na náhradu trov konania v rozsahu 100 %.

4. Proti rozsudku okresného súdu podali sťažovatelia odvolanie. Krajský súd v Žiline (ďalej len „krajský súd“) ako súd odvolací rozsudkom č. k. 9Co/224/2019-172 z 26. marca 2020 rozsudok okresného súdu potvrdil a žalobcom v 1. až 6. rade priznal voči sťažovateľom nárok na náhradu trov odvolacieho konania v rozsahu 100 %.

5. Okresný súd uznesením č. k. 17C/140/2018-193 z 29. septembra 2020 vydaným vyšším súdnym úradníkom (ďalej len „uznesenie vyššieho súdneho úradníka“) podľa § 262 ods. 2 Civilného sporového poriadku (ďalej len „CSP“) rozhodol o výške trov konania tak, že sťažovateľom uložil povinnosť zaplatiť žalobcom v 1. až 6. rade náhradu trov konania vo výške 13 855, 61 eur. Okresný súd na účely vyčíslenia výšky náhrady trov právneho zastúpenia vychádzal zo základnej hodnoty tarifnej odmeny za jeden úkon právnej služby určenej podľa vyhlášky Ministerstva spravodlivosti Slovenskej republiky č. 655/2004 Z. z. o odmenách a náhradách advokátov za poskytovanie právnych služieb v znení neskorších predpisov (ďalej len „vyhláška“) na sumu 506,21 eur.

6. Proti uzneseniu vyššieho súdneho úradníka podali sťažnosť žalobcovia v 1. až 6. rade aj sťažovatelia. Sťažovatelia vo svojej sťažnosti namietali, že žalobcovia a okresný súd nesprávne určili základnú hodnotu tarifnej odmeny za jeden úkon právnej služby podľa § 10 ods. 2 vyhlášky na sumu 506,21 eur (pravdepodobne vyčíslenéj z kúpnej ceny sporných nehnuteľností v sume 40 767,45 eur v zmysle zmluvy uzatvorenej medzi Slovenskou republikou, zastúpenou Slovenským pozemkovým fondom ako predávajúcim a sťažovateľmi ako kupujúcimi). Podľa sťažovateľov sa základná sadzba tarifnej odmeny za jeden úkon právnej služby mala určiť podľa § 11 ods. 1 písm. a) vyhlášky, keď predmet konania nemožno oceniť peniazmi. Takto by základná sadzba tarifnej odmeny za jeden úkon právnej služby predstavovala 70,85 eur (rok 2018) a 75,38 eur (rok 2019). Sťažovatelia tiež poukázali na skutočnosť, že súdny poplatok bol vyčíslený z neurčitej hodnoty sporu. Ak by sa aj malo pri vyčísľovaní náhrady trov konania vychádzať z hodnoty nehnuteľností, nemožno ich ohodnotiť svojvoľne. Znaleckým posudkom z 12. januára 2017 [REDAKOVANÉ] bola hodnota sporných nehnuteľností určená na sumu 22 198, 23 eur. V závere uviedli, že náhrada trov konania za úkon právnej služby z 12. apríla 2019 nemala byť žalobcom priznaná.

7. Okresný súd uznesením č. k. 17C/140/2018-210 z 12. februára 2021 vydaným sudcom (ďalej len „uznesenie sudcu“) sťažnosť žalobcov v 1. až 6. rade a sťažnosť sťažovateľov zamietol. V odôvodnení uznesenia vo vzťahu k sťažnostným námietkam sťažovateľov konštatoval, že sa nestotožňuje s ich názorom o potrebe aplikácie § 11 ods. 1 písm. a) vyhlášky. V predmetnom prípade nie je možné určovať výšku súdneho poplatku a tarifnú odmenu advokáta rovnakým spôsobom vzhľadom na rozdielnosť právnej úpravy – znenia poznámky k položke č. 1 písm. b) Sadzobníka súdnych poplatkov (ktorý je prílohou zákona Slovenskej národnej rady č. 71/1992 Zb. o súdnych poplatkoch a poplatku za výpis z registra trestov v znení neskorších predpisov) na strane jednej a § 10 ods. 2 vyhlášky na strane druhej. Pokiaľ sťažovatelia poukazovali na rozhodnutie Najvyššieho súdu Slovenskej republiky (ďalej len „najvyšší súd“) sp. zn. 2MCdo/18/2008, predmetom konania, ktorého sa týkalo dané rozhodnutie najvyššieho súdu, nebolo určenie práva, ale neplatnosť kúpnej zmluvy. Okresný súd zároveň poukázal na nález ústavného súdu sp. zn. I. ÚS 119/2012, podľa ktorého „*pokiaľ je vec, právo alebo plnenie, ktoré je predmetom daného súdneho sporu, peniazmi oceníteľné, potom sa táto čiastka (suma) považuje za základ pre tarifnú hodnotu, a to aj vo veciach určenia vlastníckeho práva k takejto veci, pretože citovaný právny predpis dôsledne rozlišuje situácie pre náhrady trov konania, kedy je predmet právneho*

sporu, o ktorom vlastníctve sa rozhoduje, peniazmi oceniteľný, a kedy nie je. Inými slovami, explicitná úprava § 9 ods. 1 advokátskej tarify vylučuje použitie § 11 ods. 1 písm. a) advokátskej tarify“. Vyšší súdny úradník pri určení hodnoty nehnuteľností vychádzal z kúpnej zmluvy z 15. marca 2017, na základe ktorej sťažovatelia nadobudli sporné nehnuteľnosti od Slovenskej republiky, zastúpenej Slovenským pozemkovým fondom. Ak v uvedenom čase boli ochotní zaplatiť kúpnu cenu 40 767, 45 eur, teda túto akceptovali, potom hodnota predmetu sporu bola určená správne. Znalecký posudok [REDAKOVANÉ] sa v súdnom spise nenachádza, sťažovatelia ho spolu so sťažnosťou nepredložili. Pokiaľ ide o úkon právnej služby z 15. apríla 2019, trovy, ktoré vznikli v spojení s týmto úkonom, okresný súd vyhodnotil ako dôvodne a účelne vynaložené.

II.

Argumentácia sťažovateľov

8. Proti napadnutému uzneseniu sudcu podali sťažovatelia túto ústavnú sťažnosť, v ktorej argumentujú:

a) Okresný súd mal na vec aplikovať § 257 CSP. Sťažovatelia sporné nehnuteľnosti kúpili od Slovenskej republiky, zastúpenej Slovenským pozemkovým fondom, na základe zmluvy z 15. marca 2017. Sťažovatelia konali v dobrej viere, že Slovenský pozemkový fond je oprávnený konať za neznámeho vlastníka, a splnili všetky podmienky, ktoré vyžadoval Slovenský pozemkový fond. Sťažovatelia si na tento účel nechali vypracovať znalecký posudok, ktorým bola určená hodnota nehnuteľností na 22 198,23 eur. Slovenský pozemkový fond požadoval kúpnu cenu 40 767,45 eur, ktorú sťažovatelia akceptovali a uhradili. Následne voči sťažovateľom bola podaná žaloba o určenie vlastníckeho práva, proti ktorej sa sťažovatelia bránili zákonným spôsobom, po celý čas poukazovali na skutočnosť, že vznik sporu nezavinili a iba rešpektovali právny názor Slovenského pozemkového fondu, ktorý vypracoval kúpnu zmluvu a sťažovatelia ju už len podpísali. Sťažovatelia sa cítia byť poškodení, keď kupovali pozemky pod a pri výrobných halách, ktoré v areáli dlhodobo vlastní a v dôsledku súdneho sporu sú povinní nahradiť trovy konania vo výške 13 855,61 eur. Uvedené podľa sťažovateľov predstavuje dôvody hodné osobitného zreteľa opodstatňujúce aplikáciu § 257 CSP.

b) Okresný súd nesprávne aplikoval § 10 ods. 2 vyhlášky, správne mal aplikovať § 11 ods. 1 písm. a) vyhlášky. Podľa ustálenej rozhodovacej praxe základ pre výpočet trov konania sa určuje na základe rovnakých kritérií, ako je to pri výpočte súdneho poplatku. Súdny poplatok bol v predmetnej veci vyrubený z neurčitej hodnoty. Posúdenie hodnoty nehnuteľností okresným súdom nie je správne, keď súd nevychádzal prípadne z hodnoty nehnuteľností určenej znaleckým posudkom, ale z kúpnej ceny. Sťažovatelia boli ochotní zaplatiť vyššiu kúpnu cenu, ako je reálna hodnota nehnuteľností určená znaleckým posudkom, z dôvodu, že sporné nehnuteľnosti mali pre nich strategický význam, keď sa nachádzajú pri nehnuteľnostiach sťažovateľov, ktorých sú vlastníkmi už dlhodobo.

c) Suma 13 855,61 eur, ktorú majú sťažovatelia zaplatiť ako náhradu trov konania žalobcom, predstavuje pre sťažovateľov značnú záťaž, vznik sporu sťažovatelia nezavinili, napadnuté uznesenie sudcu je nespravodlivé a nie je v súlade s dobrými mravmi.

9. Sťažovatelia v ústavnej sťažnosti požiadali zároveň o odklad vykonateľnosti napadnutého uznesenia sudcu do nadobudnutia právoplatnosti meritórneho rozhodnutia ústavného súdu o ich ústavnej sťažnosti. Podľa sťažovateľov odklad vykonateľnosti nie je v rozpore s verejným záujmom, a ak vykonateľnosť napadnutého uznesenia sudcu nebude odložená, sťažovateľom hrozí závažná finančná ujma.

III.

Predbežné prerokovanie ústavnej sťažnosti

10. Podstatou ústavnej sťažnosti je porušenie práva na spravodlivý proces podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru uznesením sudcu, ktorý rozhodol o sťažnosti sťažovateľov podanej proti uzneseniu vyššieho súdneho úradníka o výške náhrady trov konania vydaného podľa § 262 ods. 2 CSP.

11. Vo vzťahu k argumentu sťažovateľov, podľa ktorého mal okresný súd v predmetnom prípade aplikovať § 257 CSP z dôvodu existencie dôvodov hodných osobitného zreteľa svedčiacich v prospech sťažovateľov, ústavný súd konštatuje, že sťažovatelia mali možnosť namietať tieto okolnosti v sťažnosti proti uzneseniu vyššieho súdneho úradníka. Z obsahu sťažnosti podanej proti uzneseniu vyššieho súdneho úradníka podľa § 239 ods. 1 CSP, ktorá je prílohou ústavnej sťažnosti, však vyplýva, že v nej sťažovatelia nepoukazovali na existenciu dôvodov hodných osobitného zreteľa opodstatňujúcich aplikáciu § 257 CSP, namietali len nesprávne určenú hodnotu predmetu sporu, a tým nesprávne určenú základnú sadzbu tarifnej odmeny za jeden úkon právnej služby podľa vyhlášky. Ústavná sťažnosť je preto v časti, v ktorej sťažovatelia namietajú, že okresný súd mal aplikovať § 257 CSP, neprípustná podľa § 55 písm. d) v spojení s § 132 ods. 2 zákona č. 314/2018 Z. z. o Ústavnom súde Slovenskej republiky a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“), a v tejto časti bolo nutné ústavnú sťažnosť odmietnuť podľa § 56 ods. 2 písm. d) zákona o ústavnom súde.

12. Pre úplnosť ústavný súd dodáva, že rozhodovanie o trovách konania je v zmysle CSP rozdelené do dvoch fáz, pričom v prvej fáze, pri rozhodovaní podľa § 262 ods. 1 CSP súd skúma okolnosti relevantné pre posúdenie toho, ktorej zo sporových strán vznikol nárok na náhradu trov konania a v akom rozsahu. Práve v štádiu rozhodovania o nároku na náhradu trov konania súd posudzuje ne/úspech strán sporu (§ 255 CSP) či zavinenie zastavenia konania niektorou zo strán (§ 256 CSP), eventuálne okolnosti odôvodňujúce aplikáciu § 257 CSP. Pokiaľ súd dospeje k záveru o existencii dôvodov hodných osobitného zreteľa, a teda opodstatnenosti aplikácie § 257 CSP, premietne to do rozhodnutia o nároku na náhradu trov konania, teda strane, ktorá by síce nárok na náhradu trov konania mala (podľa § 255 alebo § 256 CSP), tento nárok na náhradu trov konania neprizná (resp. ho prizná len v určitom rozsahu). V druhej fáze rozhodovania o trovách konania (podľa § 262 ods. 2 CSP) vyšší súdny úradník skúma už iba účelnosť vynaložených trov a stanovuje konkrétnu výšku samotnej náhrady trov konania, teda vyčísluje sumu, ktorá prináleží subjektu, ktorému bol nárok na náhradu trov konania priznaný. Z uvedeného vyplýva, že námietka sťažovateľov týkajúca sa existencie dôvodov hodných osobitného zreteľa podľa § 257 CSP eventuálne mohla mať relevanciu iba vo vzťahu k rozhodnutiu o nároku na náhradu trov konania podľa § 262 ods. 1 CSP, nie až v štádiu rozhodovania podľa § 262 ods. 2 CSP. Z príloh ústavnej sťažnosti nevyplýva, že by sťažovatelia predmetnú námietku vzniesli v rámci odvolania

proti rozsudku okresného súdu proti výroku o nároku na náhradu trov konania vydanému podľa § 262 ods. 1 CSP, pričom rozhodnutie o nároku na náhradu trov konania podľa § 262 ods. 1 CSP (rozsudok okresného súdu), rozhodnutie o odvolaní proti rozsudku okresného súdu (rozsudok krajského súdu) nie je predmetom tejto ústavnej sťažnosti.

13. O zjavnej neopodstatnenosti návrhu možno hovoriť vtedy, keď namietaným postupom alebo rozhodnutím orgánu štátu nemohlo vôbec dôjsť k porušeniu toho základného práva alebo slobody, ktoré označil navrhovateľ, a to buď pre nedostatok vzájomnej príčinnej súvislosti medzi označeným postupom alebo rozhodnutím orgánu štátu a základným právom alebo slobodou, porušenie ktorých sa namietalo, prípadne z iných dôvodov. Za zjavne neopodstatnený návrh preto možno považovať ten, pri predbežnom prerokovaní ktorého ústavný súd nezistil žiadnu možnosť porušenia označeného základného práva alebo slobody, reálnosť ktorej by mohol posúdiť po jeho prijatí na ďalšie konanie (m. m. I. ÚS 66/98, I. ÚS 110/02, I. ÚS 88/07).

14. Ústavný súd uvádza, že nie je opravnou inštanciou všeobecných súdov (I. ÚS 31/05). Ústavný súd môže zasahovať do rozhodovacej činnosti všeobecných súdov týkajúcej sa trov konania len vtedy, ak by závery všeobecných súdov zahŕňali črty svojvôle a interpretácia a aplikácia príslušných právnych noriem by predstavovala extrémne vybočenie z pravidiel civilného sporového konania (m. m. IV. ÚS 248/08).

15. Ústavný súd teda vo vzťahu k sťažnostnej námietke o nesprávnej aplikácii § 10 ods. 2 vyhlášky skúmal, či sa okresný súd odchýlil od prípustného výkladu aplikovanej právnej normy.

16. Okresný súd v napadnutom uznesení sudcu vo vzťahu k opodstatnenosti aplikácie § 10 ods. 2 vyhlášky vo veci sťažovateľov poukázal na nález ústavného súdu sp. zn. I. ÚS 119/2012, v zmysle ktorého aj v konaniach o určenie vlastníckeho práva k veci, ktorá je peniazmi oceneľná, je potrebné hodnotu tejto veci považovať za tarifnú hodnotu podľa vyhlášky (§ 10 ods. 1). K tomuto len ústavný súd dodáva, že predmetom konania pred okresným súdom bolo určenie vlastníckeho práva k veci – nehnuteľnosti (pozemkom) a je zrejmé, že hodnota sporných pozemkov je vyjadriteľná v peniazoch (čo napokon podporujú aj tvrdenia sťažovateľov týkajúce sa kúpnej ceny nehnuteľností a ich reálnej hodnoty určenej znaleckým posudkom).

17. Okresný súd zároveň zrozumiteľným a logickým spôsobom vysvetlil, prečo v danej veci pri vyčíslívaní výšky náhrady trov konania nemožno posudzovať predmet sporu ako peniazmi neoceneľný. V tomto smere okresný súd citoval relevantnú právnu úpravu a poukázal na rozdielnosť právnej úpravy v zmysle Sadzobníka súdnych poplatkov a § 10 ods. 2 vyhlášky. Okresný súd tiež ozrejnil, prečo nepovažoval za opodstatnenú námietku sťažovateľov poukazujúcu na znalecký posudok, podľa ktorého bola reálna hodnota nehnuteľností nižšia ako ich kúpna cena (akceptácia kúpnej ceny sťažovateľmi, absencia znaleckého posudku v súdnom spise a jeho nepredloženie spolu so sťažnosťou proti uzneseniu vyššieho súdneho úradníka).

18. Vychádzajúc z uvedeného, uznesenie sudcu obsahuje podľa názoru ústavného súdu dostatok skutkových a právnych záverov, pričom ústavný súd konštatuje, že závery, ku ktorým okresný súd dospel, nemožno označiť za zjavne svojvoľné, nevyplývajú z nich ani taká aplikácia príslušných ustanovení všeobecne záväzných právnych predpisov, ktorá by bola popretím ich podstaty a zmyslu. Skutočnosť, že sťažovatelia sa s názorom okresného súdu nestotožňujú, nepostačuje na prijatie záveru o porušení sťažovateľmi označeného práva podľa dohovoru.

19. Ústavný súd preto dospel pri predbežnom prerokovaní k záveru, že medzi napadnutým uznesením sudcu a obsahom práva na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru neexistuje taká príčinná súvislosť, na základe ktorej by po prípadnom prijatí ústavnej sťažnosti na ďalšie konanie mohol reálne dospieť k záveru o jeho porušení. Na základe uvedeného ústavný súd ústavnú sťažnosť sťažovateľov vo zvyšnej časti odmietol ako zjavne neopodstatnenú podľa § 56 ods. 2 písm. g) zákona o ústavnom súde.

20. Vzhľadom na odmietnutie sťažnosti ako celku neprichádzalo už do úvahy rozhodovať o ďalších návrhoch sťažovateľov vymedzených v petite sťažnosti (zrušenie uznesenia sudcu, priznanie náhrady trov konania) ani o návrhu na odklad vykonateľnosti napadnutého uznesenia sudcu.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu ústavného súdu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 27. mája 2021

Robert Šorl
predseda senátu